

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

9 päivänä tammikuuta 2024*

Ennakkoratkaisupyyntö – SEUT 267 artikla – Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mahdollisuus ottaa huomioon unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisutuomio – Se, onko pyydetty tulkinta tarpeen, jotta ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin voi antaa ratkaisunsa – Tuomareiden riippumattomuus – Tuomareiden nimittämiseen yleisiin tuomioistuimiin liittyvät olosuhteet – Mahdollisuus kyseenalaistaa määräys, jolla turvaamistoimia koskeva hakemus on ratkaistu lopullisesti – Mahdollisuus syrjäyttää tuomari ratkaisukokoonpanosta – Ennakkoratkaisupyyntöjen tutkimatta jättäminen

Yhdistetyissä asioissa C-181/21 ja C-269/21,

joissa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvista ennakkoratkaisupyyntöistä, jotka Sąd Okręgowy w Katowicach (Katowicen alueellinen tuomioistuin, Puola) ja Sąd Okręgowy w Krakowie (Krakovan alueellinen tuomioistuin, Puola) ovat esittäneet 18.3.2021 ja 31.3.2021 tekemillään päätöksillä, jotka ovat saapuneet unionin tuomioistuimeen 23.3.2021 ja 27.4.2021, saadakseen ennakkoratkaisun asioissa

G.

vastaan

M.S. (C-181/21),

jossa asian käsittelyyn osallistuvat

Rzecznik Praw Obywatelskich ja

Prokuratura Okręgowa w Katowicach,

ja

BC ja

DC

vastaan

X (C-269/21),

* Oikeudenkäyntikieli: puola.

jossa asian käsittelyyn osallistuvat

Rzecznik Praw Obywatelskich ja

Prokuratura Okręgowa w Krakowie,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti K. Lenaerts, varapresidentti L. Bay Larsen, jaostojen puheenjohtajat A. Arabadjiev, A. Prechal, E. Regan, N. Piçarra, Z. Csehi ja O. Spineanu-Matei sekä tuomarit M. Ilešič, L. S. Rossi, I. Jarukaitis (esittelevä tuomari), A. Kumin, N. Jääskinen, I. Ziemele ja J. Passer,

julkisasiamies: A. M. Collins,

kirjaaja: hallintovirkamies M. Siekierzyńska,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 29.6.2022 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Prokuratura Okręgowa w Katowicach ja Prokuratura Okręgowa w Krakowie, edustajinaan R. Babiński, S. Bańko, A. Reczka, B. Szyprowski ja E. Tkaczewska-Kuk,
- Rzecznik Praw Obywatelskich, edustajinaan M. Taborowski, V. Vachev ja M. Wróblewski,
- Puolan hallitus, asiamiehinään B. Majczyna, K. Straś ja S. Żyrek,
- Tanskan hallitus, asiamiehinään J. F. Kronborg ja V. Pasternak Jørgensen,
- Alankomaiden hallitus, asiamiehinään A. M. de Ree ja C. S. Schillemans,
- Euroopan komissio, asiamiehinään K. Herrmann ja P. J. O. Van Nuffel,

kuultuaan julkisasiamiehen 15.12.2022 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyynnöt koskevat SEU 2 artiklan, SEU 6 artiklan 1–3 kohdan ja SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan, luettuina yhdessä Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artiklan kanssa, tulkintaa.
- 2 Nämä pyynnöt on esitetty asiassa C-181/21 yksityisen yhtiön ja kuluttajan välisessä oikeusriidassa, jossa on kyse luottosopimukseen perustuvasta saatavasta, ja asiassa C-269/21 eri kuluttajien ja pankin välisessä oikeusriidassa, jossa on kyse saatavasta ja ulkomaan valuutassa laaditun luottosopimuksen purkamista koskevasta vaatimuksesta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Perustuslaki

- 3 Puolan tasavallan perustuslain (Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, jäljempänä perustuslaki) 179 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Tasavallan presidentti nimittää tuomarit Krajowa Rada Sądownicтва [(kansallinen tuomarineuvosto, Puola, jäljempänä KRS)] ehdotuksesta ennalta määräämättömäksi ajaksi.”

- 4 Perustuslain 186 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”[KRS] valvoo tuomioistuinten ja tuomareiden riippumattomuutta.”

- 5 Perustuslain 187 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. [KRS:ään] kuuluu

- 1) Sąd Najwyższy [(ylin tuomioistuin, Puola)] ensimmäinen presidentti, oikeusministeri, Naczelny Sąd Administracyjny [(ylin hallintotuomioistuin, Puola)] presidentti ja yksi tasavallan presidentin nimeämä henkilö
- 2) 15 jäsentä, jotka valitaan Sąd Najwyższy, yleisten tuomioistuinten, hallintotuomioistuinten ja sotatuomioistuinten tuomareiden keskuudesta
- 3) neljä jäsentä, jotka Sejm [(parlamentin alahuone, Puola)] valitsee jäsentensä keskuudesta, ja kaksi jäsentä, jotka Senat [(senaatti eli parlamentin ylähuone)] valitsee senaattorien keskuudesta.

--

3. [KRS:ään] valittujen jäsenten toimikausi on neljä vuotta.

4. [KRS:ään] sovellettava järjestelmä, sen toimiala, sen työtavat ja tapa, jolla sen jäsenet valitaan, määritellään lailla.”

Yleisistä tuomioistuimista annettu laki

- 6 Yleisten tuomioistuinten organisaatiosta 27.7.2001 annetun lain (ustawa Prawo o ustroju sądów powszechnych; Dz. U. nro 98, järjestysnumero 1070), sellaisena kuin se muutettuna yleisten tuomioistuinten organisaatiosta annetun lain, ylimmästä yleisestä tuomioistuimesta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta 20.12.2019 annetulla lailla (ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw; Dz. U. 2020, järjestysnumero 190), joka tuli voimaan 14.2.2020 (jäljempänä yleisistä tuomioistuimista annettu laki), 3 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Tuomarit ottavat käyttöön itsehallinnon.

2. Itsehallintoelimiä ovat

- 1) ylioikeuden (sąd apelacyjny) tuomareiden yleiskokous
 - 2) alueellisen tuomioistuimen (sąd okręgowy) tuomareiden yleiskokous
 - 3) piirioikeuden (sąd rejonowy) tuomareiden yleiskokous.”
- 7 Yleisistä tuomioistuimista annetun lain 24 §:n 1 momentin mukaan oikeusministeri nimittää alueellisten tuomioistuinten presidentit ylioikeuksien, alueellisten tuomioistuinten ja piirioikeuksien tuomareiden keskuudesta kuudeksi vuodeksi kyseisen lain 26 §:n mukaisesti. Nimitettyään alueellisen tuomioistuimen presidentin oikeusministeri esittelee hänet asianomaisen alueellisen tuomioistuimen tuomareiden toimivaltaiselle yleiskokoukselle.
- 8 Yleisistä tuomioistuimista annetun lain 29 §:n 1 momentin mukaan ylioikeuden kollegio hoitaa kyseisessä laissa säädettyt tehtävät ja
- ” _ _
- 1a) antaa lausuntoja asianomaisen ylioikeuden tuomareiden virkoihin hakeneista viranhakijoista.”
- 9 Yleisistä tuomioistuimista annetun lain 31 §:n mukaan alueellisen tuomioistuimen kollegio antaa muun muassa lausuntonsa asianomaisen alueellisen tuomioistuimen ja piirioikeuden tuomarin virkaan hakeneista viranhakijoista. Kyseisen lain 30 §:n 1 momentin mukaan kollegio on kokoonpano, johon kuuluu kyseisen säännöksen 1 kohdan mukaan asianomaisen alueellisen tuomioistuimen presidentti ja mainitun säännöksen 2 kohdan mukaan kyseisen alueellisen tuomioistuimen tuomiopiiriin kuuluvien piirioikeuksien presidentit; tämä 2 kohta on tullut voimaan 14.2.2020. Kyseisen lain 30 §:n 3 momentin, joka myös on tullut voimaan 14.2.2020, mukaan alueellisen tuomioistuimen tuomareiden yleiskokouksessa edustajina olevat tuomarit voivat olla mukana kokouksissa, joiden kuluessa mainitun kollegion on annettava lausuntonsa kyseisen alueellisen tuomioistuimen tuomarin virkaa hakeneista viranhakijoista, ja heillä on äänioikeus vain tätä varten.
- 10 Yleisistä tuomioistuimista annetun lain 33 §:ssä, sellaisena kuin se oli voimassa 13.2.2020 saakka, säädettiin seuraavaa:
- ”1. Ylioikeuden tuomareiden yleiskokoukseen kuuluvat asianomaisen ylioikeuden tuomarit, kyseisen ylioikeuden tuomiopiirissä toimivien alueellisten tuomioistuinten tuomareiden edustajat – – ja kyseisen ylioikeuden tuomiopiirissä toimivien piirioikeuksien tuomareiden edustajat – –
- –”
- 11 Yleisistä tuomioistuimista annetun lain 35 §:n 1 momentin mukaan alueellisen tuomioistuimen tuomareiden yleiskokoukseen kuuluvat kaikki kyseisen tuomioistuimen tuomarit. Kyseisessä tuomioistuimessa tuomarin tehtävään määrätty tuomarit voivat osallistua tähän yleiskokoukseen mutta heillä ei ole äänioikeutta.
- 12 Tuomareiden yleiskokous voi 14.2.2020 alkaen valita tämän lain 36 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla edustajat, jotka ovat mukana kokouksissa, joiden kuluessa asianomaisen alueellisen tuomioistuimen kollegio antaa lausuntonsa kyseisen alueellisen tuomioistuimen tuomarin virkaa

tai piirioikeuden tuomarin virkaa hakeneista viranhakijoista. Mainitun lain 36 §:n 2 momentin mukaan edustajat valitaan salaisella lippuäänestyksellä ja heitä on yhtä monta kuin mainitussa alueellisen tuomioistuimen kollegiossa on jäseniä.

13 Yleisistä tuomioistuimista annetun lain 42a §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Tuomioistuinten tai tuomioistuinten elinten toiminnan yhteydessä ei ole sallittua kyseenalaistaa tuomioistuinten, valtion perustuslaillisten elinten taikka oikeussuoja- tai oikeudenvalvontaelinten legitimitettä.

2. Yleinen tuomioistuin tai muu viranomainen ei voi todeta tai arvioida, onko tuomari nimitetty lainmukaisesti tai onko hänellä tästä nimityksestä seuraava laillinen oikeus hoitaa lainkäyttötehtäviä.”

14 Yleisistä tuomioistuimista annetun lain 55 §:n 1 momentissa, sellaisena kuin se oli voimassa 13.2.2020 saakka, säädettiin seuraavaa:

”Puolan tasavallan presidentti nimittää yleisten tuomioistuinten tuomarit tuomarinvirkaan [KRS:n] ehdotuksesta yhden kuukauden kuluessa tämän ehdotuksen lähettämisestä.”

15 Kyseisen lain 55 §:n 1 momentissa säädetään nykyään seuraavaa:

”Yleisen tuomioistuimen tuomari on tasavallan presidentin tällaiseen virkaan nimittämä henkilö, joka on vannonut valan tasavallan presidentille.”

16 Yleisistä tuomioistuimista annetun lain 58 §:ssä, sellaisena kuin se oli voimassa 13.2.2020 saakka, säädettiin seuraavaa:

”1. Jos avoinna olevaan tuomarinvirkaan jätetään useampi kuin yksi hakemus, kaikki hakemukset on käsiteltävä samassa yleiskokouksen istunnossa.

2. Ylioikeuden tuomareiden yleiskokous tai alueellisen tuomioistuimen tuomareiden yleiskokous antaa lausuntonsa ehdokkaista äänestämällä ja toimittaa kaikki jätetyt hakemukset tapauksen mukaan ylioikeuden tai alueellisen tuomioistuimen presidentille ja ilmoittaa saatujen äänten määrän.”

17 Kyseisen 58 §:n 2 momentti kumottiin 14.2.2020. Tämän 58 §:n 1 momentin sanamuoto on tämän jälkeen ollut seuraava:

”1. Jos avoinna olevaan tuomarinvirkaan jätetään useampi kuin yksi hakemus, kaikki hakemukset on käsiteltävä samassa kollegion istunnossa.

– –”

Ylimmästä tuomioistuimesta annettu laki

18 Ylimmästä tuomioistuimesta 8.12.2017 annetulla lailla (ustawa o Sądzie Najwyższym; Dz. U. 2018, järjestysnumero 5) Sąd Najwyższyyn perustettiin muun muassa Izba Kontroli Nadzyczejnej i Spraw Publicznych (erityisvalvonnan ja yleisten asioiden jaosto, Puola).

19 Ylimmästä tuomioistuimesta annetun lain, sellaisena kuin se on muutettuna yleisistä tuomioistuimista annetun lain, ylimmästä tuomioistuimesta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta 20.12.2019 annetulla lailla, 26 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Erityisvalvonnan ja yleisten asioiden jaoston toimivaltaan kuuluvat ylimääräiset muutoksenhaut, vaaleja koskevat riita-asiat ja kansallisen kansanäänestyksen tai perustuslakia koskevan kansanäänestyksen pätevyyden riitauttaminen, vaalien ja kansanäänestyksen pätevyyden toteaminen, muut julkisoikeudelliset asiat, mukaan lukien kilpailun suojaamista, energia-alan sääntelyä, televiestintää ja rautatieliikennettä koskevat riita-asiat, sekä valitukset, jotka on tehty Przewodniczy Krajowej Rady Radiofonii i Telewizjin [(kansallisen radio- ja televisioneuvoston pääjohtaja, Puola)] päätöksistä, ja valitukset, jotka koskevat oikeudenkäynnin kohtuutonta kestoja yleisissä tuomioistuimissa ja sotilastuomioistuimissa sekä Sąd Najwyższyssa.

2. Erityisvalvonnan ja yleisten asioiden jaosto on toimivaltainen käsittelemään vaatimukset tai ilmoitukset, jotka koskevat tuomarin jääviyttä tai ratkaisukokoonpanon nimeämistä asian käsittelyä varten ja joissa esitetään väitteitä, joiden mukaan tuomari tai tuomioistuin ei ole riippumaton. Asiaa käsittelevä tuomioistuin toimittaa vaatimuksen välittömästi erityisvalvonnan ja yleisten asioiden jaoston puheenjohtajalle, jotta se käsiteltäisiin erityisissä säännöksissä vahvistettujen sääntöjen mukaisesti. Vaatimuksen toimittaminen erityisvalvonnan ja yleisten asioiden jaoston puheenjohtajalle ei keskeytä vireillä olevaa menettelyä.

3. Edellä 2 momentissa tarkoitettua vaatimusta ei tutkita, jos sillä pyydetään toteamaan tai arvioimaan, onko tuomari nimitetty lainmukaisesti tai onko hänellä laillinen oikeus hoitaa lainkäyttötehtäviä.

– –”

20 Ylimmästä tuomioistuimesta annetun lain 29 §:n mukaan tasavallan presidentti nimittää Sąd Najwyższyyn tuomarit KRS:n ehdotuksesta.

Kansallisesta tuomarineuvostosta annettu laki

21 Kansallisesta tuomarineuvostosta 12.5.2011 annetun lain (ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa; Dz. U. 2011, nro 126, järjestysnumero 714), sellaisena kuin se on muutettuna kansallisesta tuomarineuvostosta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta 8.12.2017 annetulla lailla (ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw; Dz. U. 2018, järjestysnumero 3), 9a §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Sejm valitsee Sąd Najwyższyyn, yleisten tuomioistuinten, hallintotuomioistuinten ja sotilastuomioistuinten tuomarien keskuudesta 15 [KRS:n] jäsentä, joiden yhteinen toimikausi on neljä vuotta.

2. Suorittaessaan 1 momentissa tarkoitettua valintaa Sejm ottaa mahdollisuuksien mukaan huomioon sen, että [KRS:ssä] on oltava tuomareita erityyppisistä ja -tasoisista tuomioistuimista.

3. Tuomareiden keskuudesta valittujen [KRS:n] uusien jäsenten yhteinen toimikausi alkaa heidän valintaansa seuraavana päivänä. [KRS:n] jäsenet, joiden toimikausi on päättymässä, hoitavat tehtäviään siihen päivään saakka, jolloin [KRS:n] uusien jäsenten yhteinen toimikausi alkaa.”

- 22 Kansallisesta tuomarineuvostosta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta annetun lain, joka tuli voimaan 17.1.2018, 6 §:ään sisältyvässä siirtymäsäännöksessä säädetään seuraavaa:

”[Perustuslain] 187 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen, tämänhetkisten säännösten nojalla valittujen [KRS:n] jäsenten toimikausi jatkuu [KRS:n] uusien jäsenten toimikauden alkamista edeltävään päivään saakka muttei kuitenkaan pidempään kuin 90 päivän ajan tämän lain voimaantulopäivästä lukien, jollei toimikausi ole lakannut aikaisemmin sen päättymisen vuoksi.”

Siviiliprosessikoodeksi

- 23 Siviiliprosessikoodeksista 17.11.1964 annetun lain (ustawa – Kodeks postępowania cywilnego), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiaan (jäljempänä siviiliprosessikoodeksi), 48 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Tuomari on lain nojalla jäävättävä

- 1) asioissa, joissa hän on asianosainen tai joissa hänellä on johonkin asianosaiseen sellainen oikeudellinen suhde, että menettelyn lopputulos vaikuttaa hänen oikeuksiinsa tai velvollisuuksiinsa

--

- 5) asioissa, joissa hän on osallistunut alemmassa oikeusasteessa valituksenalaisen ratkaisun antamiseen, asioissa, jotka koskevat sellaisen toimen pätevyyttä, jonka hän on tutkinut tai jonka laatimiseen hän on osallistunut, ja asioissa, joissa hän on toiminut prokuratorina [(syyttäjä, Puola)]

--”

- 24 Siviiliprosessikoodeksin 49 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Edellä 48 §:ssä esitetyistä perusteista riippumatta tuomioistuimen on jäävättävä tuomari tämän tuomarin tai asianosaisen vaatimuksesta, jos on olemassa sellainen seikka, joka voi herättää perusteltua epäilyä kyseisen tuomarin puolueettomuudesta kyseessä olevassa asiassa.”

- 25 Kyseisen koodeksin 50 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Asianosaisten on vaadittava tuomarin jääväämistä kirjallisesti tai pöytäkirjaan merkityllä suullisella lausumalla siinä tuomioistuimessa, jossa asia on vireillä, ja osoitettava jääväysperusteiden uskottavuus.

2. Asianosaisen, joka on osallistunut istuntoon, on lisäksi osoitettava uskottavasti, että tuomarin jääväysperuste on ilmaantunut tai saatettu hänen tietoonsa vasta myöhemmin.

3. Siihen saakka, kunnes tuomarin jääväämistä koskevasta vaatimuksesta on annettu ratkaisu,

1) tuomari, jota vaatimus koskee, voi jatkaa menettelyä

2) asian käsittelyn päättävän ratkaisun tai toimenpiteen antaminen ei ole mahdollista.”

26 Siviiliprosessikoodeksin 365 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Lainvoimainen ratkaisu sitoo paitsi asianosaisia ja ratkaisun antanutta tuomioistuinta myös muita tuomioistuimia, muita viranomaisia ja hallintoelimiä sekä laissa säädetyissä tapauksissa muita henkilöitä.”

27 Siviiliprosessikoodeksin 367 §:n 3 momentissa säädetään seuraavaa:

”Tuomioistuin tutkii asian kolmen tuomarin ratkaisukokoonpanossa. Tuomioistuin ratkaisee asian suljetuin ovin yhden tuomarin kokoonpanossa, paitsi jos se antaa tuomion.”

28 Siviiliprosessikoodeksin 379 §:n 4 kohdan mukaan menettely on pätemätön, ”jos kyseessä olevaa asiaa käsitelleen tuomioistuimen kokoonpano on ollut laiton tai jos välittömästi lain nojalla jäävi tuomari on osallistunut kyseisen asian käsittelyyn”.

29 Kyseisen koodeksin 401 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Menettelyn uudelleen aloittamista voidaan vaatia pätemättömyyden perusteella,

1) jos tuomioistuimen kokoonpanoon on kuulunut henkilö, jolla ei ole ollut siihen oikeutta, tai jos tuomari, joka on lausunut asiasta, oli jäävi välittömästi lain nojalla, ja kyseessä olevalla asianosaisella ei ole ollut mahdollisuutta vaatia kyseisen tuomarin jääväämistä ennen kuin tuomio on tullut lainvoimaiseksi

– –”

Pääasiat ja ennakkoratkaisukysymykset

Asian C-181/21 taustalla olevat tosiseikat

30 Pääasiassa ovat vastakkain yksityinen yhtiö ja kuluttaja, ja siinä on kyse luottosopimukseen perustuvasta saatavasta.

31 Yksityinen yhtiö on nostanut tätä kuluttajaa vastaan kanteen, jossa vaaditaan maksamaan 16 000 Puolan zlotyn (PLN) suuruinen summa (n. 3 450 euroa) korkoineen ja oikeudenkäyntikuluineen. Sąd Rejonowy w Dąbrowie Górniczej (Dąbrowa Górniczan piirioikeus, Puola) antoi asiakysymystä koskevan ratkaisun maksamismääräyksen muodossa. Kuluttaja vastusti tätä maksamismääräystä. Tämä vaatimus hylättiin kyseisen piirioikeuden antamalla määräyksellä.

32 Kuluttaja valitti tästä määräyksestä Sąd Okręgowy w Katowicachin Katowicen alueellinen tuomioistuin, Puola). Tämän valituksen tutkiminen osoitettiin kolmen tuomarin ratkaisukokoonpanolle, johon kuului tuomari A.Z.

33 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee niiden olosuhteiden osalta, joissa A.Z. on nimitetty tuomariksi Sąd Okręgowy w Katowicachin, että kyseinen tuomari, joka oli tällöin ollut vuodesta 1996 alkaen tuomarinvirassa Sąd Rejonowy w Jaworzniessa (Jaworznon piirioikeus, Puola), haki Sąd Okręgowy w Katowicachessa avoimena ollutta tuomarinvirkaa.

- 34 Sąd Apelacyjny w Katowicachin (Katowicen ylioikeus, Puola) kollegion tuomari A.Z:n hakemuksesta antaman ennakkolausunnon jälkeen kyseisen tuomioistuimeen kuuluvien tuomareiden edustajien kokous pidättyi antamasta lausuntoa tästä hakemuksesta. Kokous teki näet 14.1.2019 päätöksen, jossa se totesi pidättäytyvänsä osallistumasta menettelyyn, joka koskee tuomareiden nimittämistä kyseisessä tuomioistuimessa ja sen tuomiopiiriin kuuluvissa alueellisissa tuomioistuimissa vapaana oleviin virkoihin, koska se oli huolestunut KRS:n, jolla on oma roolinsa tällaisessa nimitysmenettelyssä, asemasta ja toimintatavasta.
- 35 Samana päivänä tehdyllä päätöksellä Sąd Apelacyjny w Katowicachin tuomareiden edustajien kokous määräsi lisäksi presidenttinsä yhtäältä pidättäytymään toimittamasta hakemuksia kyseisessä tuomioistuimessa ja Sąd Okręgowy w Katowicachissa vapaana oleviin tuomarinvirkoihin eteenpäin siihen saakka, kunnes se on antanut niistä lausunnon, ja toisaalta lykkäämään esityslistan laatimista myöhempään ajankohtaan nimitysmenettelyjen valmistelemiseksi, kunnes KRS:ää koskevat epäilyt saadaan poistettua.
- 36 Edellä mainituista päätöksistä huolimatta Sąd Apelacyjny w Katowicachin presidentti, joka on samalla kyseisen tuomioistuimen tuomareiden yleiskokouksen puheenjohtaja ja jonka oikeusministeri on nimittänyt tämän tuomioistuimen presidentiksi, hyväksyi tuomari A.Z:n hakemuksen. Puolan tasavallan presidentti nimitti tuomari A.Z:n Sąd Apelacyjny w Katowicachin tuomariksi.
- 37 Tämän tuomion 32 kohdassa mainitun ratkaisukokoonpanon esittelevä tuomari esitti suljetuin ovin 18.3.2021 pidetyssä istunnossa epäilynsä siitä, voidaanko kyseistä ratkaisukokoonpanoa pitää ”tuomioistuimena”, kun otetaan huomioon ne olosuhteet, joissa tuomari A.Z. on nimitetty Sąd Okręgowy w Katowicachiin. Hän saattoi tässä yhteydessä asian yksin unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi siviiliprosessikoodeksin 367 §:n 3 momentin nojalla.

Asian C-269/21 taustalla olevat tosiseikat

- 38 Pääasiassa ovat vastakkain eräät kuluttajat ja eräs pankki, ja siinä on kyse saatavasta ja ulkomaan valuutassa laaditun luottosopimuksen purkamista koskevasta vaatimuksesta.
- 39 Kuluttajat ovat saattaneet asian vireille Sąd Okręgowy w Krakowiessa (Krakovan alueellinen tuomioistuin, Puola), jotta pankki veloitettaisiin maksamaan muun muassa 104 537 PLN:n (n. 22 540 euroa) suuruinen summa ja kyseessä oleva luottosopimus purettaisiin taannehtivasti, ja he vetoavat 3.10.2019 annettuun tuomioon Dziubak (C-260/18, EU:C:2019:819). Kuluttajat ovat lisäksi hakeneet turvaamistoimia, joilla muun muassa keskeytettäisiin kyseisen luottosopimuksen mukaisten kuukausittaisten maksuerien suorittaminen siihen saakka, kunnes pääasiassa annetaan lainvoimainen tuomio.
- 40 Kyseisen oikeusriidan ja turvaamistoimia koskevan hakemuksen käsittely osoitettiin Sąd Okręgowy w Krakowien yhden tuomarin ratkaisukokoonpanolle, joka on ennakkoratkaisua tässä asiassa pyytänyt tuomioistuin.
- 41 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin hyväksyi kyseisen hakemuksen 9.10.2020 antamallaan määräyksellä.
- 42 Pankki valitti tästä määräyksestä. Tämän valituksen käsittely osoitettiin Sąd Okręgowy w Krakowien kolmen tuomarin ratkaisukokoonpanolle. Yksi kyseisen ratkaisukokoonpanon jäsenistä on tuomari A.T., joka oli nimetty myös esitteleväksi tuomariksi ja joka toimi mainitun

ratkaisukokoonpanon puheenjohtajana. Viimeksi mainittu ratkaisukokoonpano muutti määräystä ja hylkäsi turvaamistoimia koskevan hakemuksen kokonaisuudessaan. Koska tähän ratkaisuun ei voida hakea enää muutosta, asia palautettiin siis ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle, jotta tämä ratkaisee pääasian.

- 43 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee tuomari A.T:n Sąd Okręgowy w Krakowieen nimittämisen taustalla olevien olosuhteiden osalta, että tuomari A.T., joka oli tällöin ollut vuodesta 2009 alkaen tuomarinvirassa Sąd Rejonowy dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowiessa (Krakova – Krowodrzan piirioikeus, Krakova, Puola), haki Sąd Okręgowy w Krakowiessa avoimena ollutta tuomarinvirkaa. Kyseinen tuomari oli tämän viran ainoa hakija. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää, että lukuisat piirioikeuksien tuomarit eivät laajasta kokemuksestaan huolimatta osallistu enää näihin hakumenettelyihin, koska yleisten tuomioistuinten tuomareiden nimitysmenettely ei ole enää perustuslain mukainen etenäkään siitä syystä, että KRS:n, joka on muuttunut hyvin poliittiseksi, päätökset eivät perustu enää objektiivisiin kriteereihin ja niissä suositaan tuomioistuinten presidenttien, jotka oikeusministeri on nimittänyt, tukemia hakijoita.
- 44 Kolegium Sądu Okręgowego w Krakowie (Krakovan alueellisen tuomioistuimen kollegio, Puola) antoi lausuntonsa tuomari A.T:n hakemuksesta 1.6.2020 pidetyssä istunnossa.
- 45 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa tältä osin, että suurin osa tämän kollegion jäsenistä on Sąd Okręgowy w Krakowien ja piirioikeuksien presidenttejä, joiden nimittämiseen oikeusministeri vaikuttaa suoraan. Se toteaa myös, että tuomari A.T:n hakemuksesta ei ole annettu Sąd Okręgowy w Krakowien tuomareiden yleiskokouksen lausuntoa, koska Puolan lainsäätäjät on ottanut pois kaiken todellisen tuomioistuinten itsehallintoelinten vaikutusvallan tuomareiden nimitysprosessiin Puolassa. Yleiskokouksen lausunto ei näet ole enää ollut tarpeen 14.2.2020 alkaen erityisesti sen jälkeen, kun yleisistä tuomioistuinten annettun lain 58 §:n muutos tuli voimaan.
- 46 KRS teki 7.7.2020 päätöksen, jossa suositellaan A.T:n nimittämistä Sąd Okręgowy w Krakowien tuomarin virkaan. Puolan tasavallan presidentti nimitti hänet 4.2.2021.
- 47 Mainittuun nimitykseen liittyvien olosuhteiden johdosta ennakkoratkaisua pyytäneellä tuomioistuimella on epäilyjä siitä, onko tämän tuomion 42 kohdassa mainittu kolmen tuomarin ratkaisukokoonpano, joka on ratkaissut pankin tekemän valituksen sen 9.10.2020 antamasta määräyksestä, yhdenmukainen unionin oikeuden kanssa, ja tämän johdosta siitä, onko kyseisen ratkaisukokoonpanon antama ratkaisu pätevä. Kyseinen tuomioistuin pohtii tässä yhteydessä, sitooko kyseisen ratkaisukokoonpanon, joka on kumonnut sen määräämät turvaamistoimet, antama määräys sitä, vai pitäisikö kyseisen valituksen uudelleentutkimiseksi nimetä asioiden sattumanvaraista jakamista koskevan järjestelmän mukaan uusi ratkaisukokoonpano, johon tuomari A.T. ei kuulu.

Asioissa C-181/21 ja C-269/21 esitettyjen ennakkoratkaisupyyntöjen ja kysymysten perustelut

- 48 Ennakkoratkaisua pyytäneet tuomioistuimet huomauttavat pääosin, että niistä muista asioista poiketen, jotka on tähän saakka saatettu unionin tuomioistuimen käsiteltäviksi, asioissa C-181/21 ja C-269/21 on kyse tuomarinvirkaan nimittämistä yleisissä tuomioistuinten eikä Sąd Najwyższyssa.

49 Ne viittaavat tältä osin tiettyihin kehityssuuntauksiin, jotka liittyvät Puolassa viime aikoina toteutettuihin tuomioistuinnuudistuksiin, jotka koskevat KRS:n ja tuomioistuinten itsehallintoelinten kokoonpanoa ja niillä kullakin olevaa roolia tuomarinvirkoihin nimittämiseen johtavassa prosessissa sekä näiden nimitysten laillisuuteen kohdistuvaa tuomioistuinvalvontaa. Näiden eri seikkojen johdosta ne ovat asettaneet kyseenalaiseksi sen, voidaanko ratkaisukokoonpanoja, joihin kuuluu tällaisen prosessin päätteeksi nimitettyjä tuomareita, muun muassa pitää unionin oikeudessa tarkoitettuina ”tuomioistuimina”.

50 Tässä tilanteessa Sąd Okręgowy w Katowicach ja Sąd Okręgowy w Krakowie päättivät lykätä asioiden käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset, jotka on muotoiltu lähes samalla tavalla asioissa C-181/21–C-269/21:

”1) Onko [SEU] 2 artikla ja [SEU] 19 artiklan 1 kohta sekä SEU 6 artiklan 1–3 kohta, tulkittuina yhdessä [perusoikeuskirjan] 47 artiklan kanssa, ymmärrettävä siten, että

a) unionin oikeudessa tarkoitettu laillisesti perustettu tuomioistuin ei ole sellainen tuomioistuin, jonka kokoonpanoon kuuluu henkilö, joka on nimitetty tämän tuomioistuimen tuomarinvirkaan sellaisessa menettelyssä, johon osallistuminen on evätty tuomareiden itsehallintoelimiltä, jotka on pääosin nimitetty toimeenpano- ja lainsäädäntövallasta riippumatta, vaikka jäsenvaltion perustuslaillisten perinteen valossa nämä vaatimukset täyttävän itsehallintoelimen osallistuminen tuomarin nimittämismenettelyyn on välttämätöntä, kun otetaan huomioon institutionaaliset ja rakenteelliset olosuhteet ja erityisesti se, että

– tuomareiden yleiskokoukselle kuuluva valta antaa lausunto ehdokkaasta tuomarinvirkaan ohitettiin tarkoituksellisesti kansallisten säännösten ja kyseisen tuomareiden itsehallintoelimen kannan vastaisesti [(asia C-181/21) tai]

tehtävä antaa lausunto ehdokkaasta tuomarinvirkaan kuului tuomarikollegiolle, joka oli muodostettu siten, että useimmat kollegion jäsenet nimitti täytäntöönpanovallan edustaja eli oikeusministeri, joka on myös Prokurator Generalny [(valtakunnansyyttäjä, Puola)] [(asia C-269/21)]

– nykyinen Puolan perustuslain ja lainsäädännön vastaisesti valittu [KRS] ei ole riippumaton elin ja sen jäsenet eivät ole toimeenpano- ja lainsäädäntövallasta riippumattomasti nimitettyjä tuomarikunnan edustajia eikä esitystä tuomarinvirkaan nimittämisestä ole siten tehty pätevästi kansallisessa lainsäädännössä säädetyllä tavalla

– hakumenettelyyn osallistuneilla ei ollut mahdollisuutta valittaa SEU 2 artiklassa, SEU 19 artiklan 1 kohdassa sekä SEU 6 artiklan 1–3 kohdassa, tulkittuina yhdessä perusoikeuskirjan 47 artiklan kanssa, tarkoitettuun tuomioistuimeen

b) laillisesti perustetun riippumattoman tuomioistuimen vaatimuksia ei täytä sellainen tuomioistuin, jonka kokoonpanoon kuuluu henkilö, joka on nimitetty tämän tuomioistuimen tuomarinvirkaan sellaisessa menettelyssä, johon toimeenpanovalta on voinut mielivaltaisesti puuttua ja johon osallistuminen on evätty tuomareiden itsehallintoelimiltä, jotka on pääosin nimitetty toimeenpano- ja lainsäädäntövallasta riippumatta, tai muulta ehdokkaan objektiivisen arvioinnin takaavalta elimeltä, kun otetaan huomioon, että tuomareiden itsehallintoelimen tai muun toimeenpano- ja lainsäädäntövallasta riippumattoman ja ehdokkaan objektiivisen arvioinnin takaavan elimen osallistuminen tuomarin nimittämismenettelyyn on juurtunut eurooppalaiseen oikeusperinteeseen edellä mainituissa EU-sopimuksen ja perusoikeuskirjan määräyksissä

ja muodostaa perustan oikeusunionille – jollainen Euroopan unioni on – ja että se on välttämätöntä, jotta kansallinen tuomioistuin voi taata vaaditun tehokkaan oikeussuojan tason unionin oikeuden alaan kuuluvissa asioissa ja jotta voidaan varmistaa vallan kolmijaon ja tasapainon periaatteen sekä oikeusvaltioperiaatteen toteutuminen?

- 2) Onko SEU 2 artiklaa ja SEU 19 artiklan 1 kohtaa, tulkittuina yhdessä perusoikeuskirjan 47 artiklan kanssa, tulkittava siten, että tilanteessa, jossa tuomioistuimen kokoonpanoon kuuluu henkilö, joka on nimitetty [ensimmäisessä kysymyksessä] kuvatuissa olosuhteissa,
- a) ne ovat esteenä sellaisten kansallisen säännösten soveltamiselle, joilla tällaisen henkilön tuomarinvirkaan nimittämisen laillisuuden tutkinta osoitetaan [sellaisen erityisvalvonnan ja yleisten asioiden jaoston] yksinomaiseen toimivaltaan, joka koostuu ainoastaan henkilöistä, jotka on nimitetty tuomarinvirkaan [ensimmäisessä kysymyksessä] kuvatuissa olosuhteissa, ja joissa samalla määrätään, ettei tuomarinvirkaan nimittämisen puutteita koskevia väitteitä tulisi tutkia, kun otetaan huomioon institutionaalinen ja systeminen asiayhteys
 - b) ne edellyttävät unionin oikeuden tehokkuuden varmistamiseksi kansallisen lainsäädännön säännösten sellaista tulkintaa, joka sallii tuomioistuimen viran puolesta sulkea tällaisen henkilön pois asian käsittelystä – soveltamalla analogisesti asian käsittelemiseen esteellisen tuomarin jääväämistä koskevia säännöksiä [iudex in habilis]?”

Asioiden käsittelyn vaiheet unionin tuomioistuimessa

Asioiden C-181/21 ja C-269/21 yhdistäminen

- 51 Asiat C-181/21 ja C-269/21 yhdistettiin unionin tuomioistuimen presidentin 5.5.2021 tekemillä päätöksillä kirjallista ja suullista käsittelyä sekä tuomion antamista varten.

Nopeutettua menettelyä koskevat hakemukset

- 52 Ennakkoratkaisua pyytäneet tuomioistuimet ovat pyytäneet näiden ennakkoratkaisupyyntöjen käsittelemistä nopeutetussa menettelyssä unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 105 artiklan nojalla. Ne väittävät hakemustensa tueksi, että kyseisen menettelyn soveltaminen on perusteltua siitä syystä, että yleisissä tuomioistuimissa toimii tuomareina vähintäänkin useita satoja henkilöitä ja he antavat niissä yhä enemmän ratkaisuja, vaikka nämä henkilöt on niiden mukaan nimitetty yleisen tuomioistuimen tuomarin tehtäviin ”rikkomalla räikeästi tuomareiden nimittämistä säänteleviä Puolan lainsäädännön oikeussääntöjä”. Esitettyihin kysymyksiin on siis tarpeen vastata mahdollisimman pian, jotta yksityisten edun, hyvä oikeudenhoidon ja oikeusvarmuuden mukaisesti voidaan poistaa epäilyt, jotka liittyvät niiden yleisten tuomioistuimien toimintaan, joissa ne kaksi tuomaria toimivat, joiden nimittämisestä nyt käsiteltävissä asioissa on kyse, kun otetaan huomioon riippumatonta, puolueetonta ja etukäteen laillisesti perustettua tuomioistuinta koskevat vaatimukset.
- 53 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 105 artiklan 1 kohdassa määrätään, että unionin tuomioistuimen presidentti voi ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen pyynnöstä tai poikkeuksellisesti omasta aloitteestaan päättää esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä kuultuaan, että ennakkoratkaisupyyntö käsitellään nopeutetussa menettelyssä, jos asian laatu edellyttää, että asia käsitellään ensi tilassa.

- 54 On muistutettava, että tällainen nopeutettu menettely on menettelyllinen väline, jolla on tarkoitus vastata poikkeuksellisen kiireelliseen tilanteeseen (tuomio 21.12.2021, *Randstad Italia*, C-497/20, EU:C:2021:1037, 37 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 55 Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuimen presidentti on päättänyt 5.5.2021 esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä kuultuaan, ettei tämän tuomion 52 kohdassa tarkoitettuja pyyntöjä ole syytä hyväksyä. Se, että esitetyt kysymykset koskevat sellaisten yleisten tuomioistuinten toimintaa, joissa toimii suuri määrä sen kaltaisia tuomareita, joiden nimittämisestä nyt käsiteltävissä asioissa on kyse, ei näet ole syy, joka osoittaa poikkeuksellisen kiireellisyyden, joka on kuitenkin tarpeen nopeutetun käsittelyn oikeuttamiseksi. Sama koskee sitä seikkaa, että tuomareiden, joiden nimitykset näissä asioissa on kyseenalaistettu, päivittäin antamat ratkaisut koskevat mahdollisesti lukuisia yksityisiä. Lopuksi on todettava, ettei näiden kysymysten arkaluonteisuus sinällään edellytä, että ne olisi käsiteltävä ensi tilassa työjärjestyksen 105 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

Unionin tuomioistuimen toimivalta

- 56 Puolan hallitus, jota Prokuratura Okręgowa w Katowicach (Katowicen alueellinen syyttäviviranomainen, Puola) ja Prokuratura Okręgowa w Krakowie (Krakovan alueellinen syyttäviviranomainen, Puola) ovat istunnossa tukeneet, väittää lähinnä, että esitetyissä kysymyksissä esiin tuodun kaltaiset jäsenvaltioiden tuomioistuinorganisaatiota koskevat ongelmat kuuluvat jäsenvaltioiden yksinomaiseen toimivaltaan eivätkä unionin oikeuden aineelliseen soveltamisalaan.
- 57 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee tältä osin, että vaikka oikeuslaitoksen järjestäminen jäsenvaltioissa kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan, jäsenvaltioiden on kuitenkin kyseistä toimivaltaa käyttäessään noudatettava niille unionin oikeuden nojalla kuuluvia velvoitteita, ja näin voi olla muun muassa silloin, kun on kyse kansallisista säännöistä, jotka koskevat tuomareiden nimittämiseen liittyvien päätösten tekemistä, ja mahdollisesti säännöistä, jotka koskevat tällaisten nimittämismenettelyjen yhteydessä sovellettavaa tuomioistuinvalvontaa (tuomio 22.3.2022, *Prokurator Generalny* (Ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaosto – Nimitys), C-508/19, EU:C:2022:201, 56 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 58 Esitettyjen kysymysten sanamuodosta ilmenee lisäksi selkeästi, että ne eivät koske Puolan oikeuden vaan niiden unionin oikeuden määräysten tulkintaa, joihin niissä viitataan.
- 59 Tästä seuraa, että unionin tuomioistuin on toimivaltainen ottamaan kantaa ennakkoratkaisupyyntöihin.

Ennakkoratkaisupyyntöjen tutkittavaksi ottaminen

- 60 Asiassa C-181/21 Puolan hallitus kiistää ennakkoratkaisupyyntönsä tutkittavaksi ottamisen edellytysten täyttymisen ja väittää pääosin etenkin, että pelkästään pääasian käsittelystä vastaava kolmen tuomarin ratkaisukokoonpano eikä yksi kyseisen kokoonpanon yksin toimiva tuomari oli toimivaltainen esittämään unionin tuomioistuimelle tässä asiassa esitetyt kysymykset.
- 61 Asiassa C-269/21 Puolan hallitus väittää, että Puolan menettelysääntöjen mukaan ennakkoratkaisua tässä asiassa pyytänyt tuomioistuin ei ole toimivaltainen valvomaan kolmen tuomarin ratkaisukokoonpanon, joka on antanut sen määräyksen, jolla ratkaistaan lopullisesti

pääasian kantajien tekemä turvaamistoimia koskeva hakemus, laillisuutta eikä erityisesti tässä ratkaisukokoonpanossa toimineen tuomari A.T:n nimityksen laillisuutta. Puolan hallitus, jota komissio tukee unionin tuomioistuimessa pidetyssä istunnossa, katsoo, että unionin tuomioistuimen vastaus kyseisen ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin ei näin ollen ole tarpeen pääasian ratkaisemiseksi.

- 62 Unionin tuomioistuin on tältä osin toistuvasti korostanut, että SEUT 267 artiklalla luotu menettely on unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välisen yhteistyön väline, jonka avulla unionin tuomioistuin esittää kansallisille tuomioistuimille ne unionin oikeuden tulkintaan liittyvät seikat, joita nämä tarvitsevat ratkaistakseen käsiteltävikseen saatetut asiat, ja että ennakkoratkaisupyynnön esittämisen perusteena ei ole neuvoa-antavien lausuntojen esittäminen yleisistä tai hypoteettisista kysymyksistä vaan oikeusriidan todelliseen ratkaisemiseen erottamattomasti liittyvä tarve (tuomio 22.3.2022, Prokurator Generalny (Ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaosto – Nimitys), C-508/19, EU:C:2022:201, 60 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 63 Kuten SEUT 267 artiklan sanamuodostakin ilmenee, pyydetyn ennakkoratkaisun on oltava tarpeen, jotta ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin voi ”antaa päätöksen” käsiteltäväkseen saatetussa asiassa (tuomio 22.3.2022, Prokurator Generalny (Ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaosto – Nimitys), C-508/19, EU:C:2022:201, 61 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 64 Unionin tuomioistuin on siten muistuttanut, että sekä SEUT 267 artiklan sanamuodon että rakenteen perusteella ennakkoratkaisumenettely edellyttää muun muassa, että kansallisessa tuomioistuimessa todella on vireillä oikeusriita, jossa tämän on annettava ratkaisu, jossa otetaan huomioon ennakkoratkaisuasiassa annettu tuomio (tuomio 22.3.2022, Prokurator Generalny (Ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaosto – Nimitys), C-508/19, EU:C:2022:201, 62 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 65 Tällaisessa menettelyssä oikeusriidan ja niiden unionin oikeuden säännösten ja määräysten, joiden tulkintaa pyydetään, välillä on siis oltava sellainen liittymä, että tämä tulkinta on objektiivisesti tarpeen ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa annettavaa ratkaisua varten (tuomio 26.3.2020, Miasto Łowicz ja Prokurator Generalny, C-558/18 ja C-563/18, EU:C:2020:234, 48 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 66 Nyt käsiteltävässä tapauksessa asian C-181/21 osalta on korostettava heti alkuun, että – kuten kyseisessä asiassa esitetystä ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee – pääasian esittelevä tuomari on esittänyt tämän pyynnön unionin tuomioistuimelle kolmen tuomarin ratkaisukokoonpanossa. Tuomarilla on epäilyjä kyseisen ratkaisukokoonpanon yhteensopivuudesta erityisesti SEU 19 artiklan 1 kohdan ja perusoikeuskirjan 47 artiklan kanssa siitä syystä, että ratkaisukokoonpanossa on mukana tuomari A.Z., joka on nimitetty Puolen tuomioistuinjärjestelmän uudistusten jälkeen voimassa olleen menettelyn mukaisesti.
- 67 Mainittu tuomari pyrkii näillä ennakkoratkaisukysymyksillään siis selvittämään, täyttääkö sellainen tuomari, joka kuuluu samaan ratkaisukokoonpanoon kuin hän pääasiassa ja joka on nimitetty tuomariksi tietyissä erityisolosuhteissa, vaatimukset, jotka liittyvät erottamattomasti unionin oikeudessa tarkoitettuun etukäteen laillisesti perustettuun riippumattomaan ja puolueettomaan tuomioistuimeen.

- 68 Tältä osin on totta, että jokaisella tuomioistuimella on velvollisuus tarkastaa, onko se kokoonpanonsa puolesta etenkin SEU 19 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettu riippumaton, puolueeton ja etukäteen laillisesti perustettu tuomioistuin, jos tältä osin on vakavia epäilyjä, ja tämä tarkastaminen on tarpeen sen luottamuksen kannalta, joka demokraattisen yhteiskunnan tuomioistuinten on herätettävä yksityisissä (tuomio 26.3.2020, Uudelleenkäsittely Simpson v. neuvosto ja HG v. komissio, C-542/18 RX-II ja C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, 57 kohta ja tuomio 5.6.2023, komissio v. Puola (Tuomareiden riippumattomuus ja yksityiselämä), C-204/21, EU:C:2023:442, 129 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 69 SEUT 267 artiklassa tarkoitettu tarve saada unionin tuomioistuimelta pyydetty ennakkoratkaisu tulkinnasta edellyttää kuitenkin, että kansallinen tuomioistuin, joka ennakkoratkaisua asiassa C-181/21 pyytäneen tuomioistuimen tavoin päättää esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, voi yksinään tehdä johtopäätökset tästä tulkinnasta arvioimalla sen valossa jonkun toisen samaan ratkaisukokoonpanoon kuuluvan tuomarin nimittämisen laillisuutta ja tarvittaessa jäävämmällä tämän.
- 70 Ennakkoratkaisupyynnöstä ja unionin tuomioistuimen käytävissä asiassa C-181/21 olevasta asiakirja-aineistosta ei kuitenkaan ilmene, että tuomari, joka on esittänyt ennakkoratkaisupyynnön kyseisessä asiassa, voisi kansallisen oikeuden sääntöjen nojalla toimia näin yksinään.
- 71 Asiassa ei siis ole ilmennyt, että kyseinen tuomari voisi yksinään ottaa huomioon unionin tuomioistuimen mahdolliset vastaukset hänen esittämiinsä ennakkoratkaisukysymyksiin.
- 72 Asiassa C-181/21 pyydetty unionin oikeuden määräysten tulkinta ei siis ole objektiivisesti tarpeen sellaista ratkaisua varten, jonka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomari voisi yksin antaa pääasiassa.
- 73 Asiassa C-181/21 esitetyn ennakkoratkaisupyynnön on siis katsottava koskevan neuvoa-antavien lausuntojen esittämistä yleisistä tai hypoteettisista kysymyksistä tämän tuomion 62 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitettulla tavalla, ja se on siis jätettävä tutkimatta.
- 74 Asian C-269/21 osalta on huomautettava, että kyseisessä asiassa esitettyssä ennakkoratkaisupyynnössä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa itse, että Sąd Okręgowy w Krakowien, joka on muuttanut omaa ratkaisuaan ja hylännyt asianomaisten kuluttajien esittämän turvaamistoimia koskevan hakemuksen, kolmen tuomarin ratkaisukokoonpanossa antamaan määräykseen ei voida hakea enää muutosta. Se vetoaa kuitenkin tähän määräykseen liittyvään oikeudelliseen epävarmuuteen, joka johtuu sen antaneen ratkaisukokoonpanon sääntöjenmukaisuuteen siitä syystä kohdistuvista epäilyistä, että kokoonpanossa on ollut mukana tuomari A.T. Kyseinen tuomioistuin ei kuitenkaan tuo esiin mitään Puolan prosessioikeuden säännöstä, jonka mukaan sillä olisi toimivalta tutkia – vieläpä yhden tuomarin kokoonpanossa –, onko kolmen tuomarin ratkaisukokoonpanon tällaisesta hakemuksesta antama lainvoimainen määräys yhteensopiva etenkin unionin oikeuden kanssa.
- 75 Unionin tuomioistuimen käytössä olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee lisäksi, että pääasiassa tehty turvaamistoimia koskeva hakemus on ratkaistu lopullisesti määräyksellä, joka sitoo siviiliprosessikoodeksin 365 §:n nojalla ennakkoratkaisua pyytänyttä tuomaria, ja että viimeksi mainittu tuomari ei ole toimivaltainen ”jäävämmään” kyseisen määräyksen antaneeseen ratkaisukokoonpanoon kuulunutta tuomaria eikä kyseenalaistamaan tätä määräystä.

- 76 Tämän tuomion 74 ja 75 kohdassa esiin tuotujen seikkojen valossa ei ole ilmennyt, että ennakkoratkaisua asiassa C-269/21 pyytänyt tuomioistuin olisi kansallisen oikeuden sääntöjen nojalla toimivaltainen arvioimaan muun muassa unionin oikeuden kannalta sen kolmen tuomarin ratkaisukokoonpanon, joka on antanut määräyksen, jolla ratkaistaan lopullisesti turvaamistoimia koskevan hakemus, ja erityisesti tuomari A.T:n nimittämiseen liittyvien olosuhteiden laillisuutta ja kyseenalaistamaan mahdollisesti tämän määräyksen.
- 77 Näistä seikoista näet ilmenee, että kolmen tuomarin ratkaisukokoonpano, jossa on mukana tuomari A.T. ja joka on muuttanut ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen ensimmäisessä oikeusasteessa antamaa määräystä, on hylännyt pääasian kantajien tekemän turvaamistoimenpiteitä koskevan hakemuksen kokonaisuudessaan. Kyseisen hakemuksen, jonka nämä pääasian kantajat ovat tehneet samanaikaisesti kuin he ovat nostaneet pääasian kanteensa, käsittely on siis lopullisesti saatettu päätökseen.
- 78 Asiassa C-269/21 esitetyt kysymykset liittyvät siis erottamattomasti sellaiseen pääasian menettelyvaiheeseen, joka on lopullisesti saatettu päätökseen ja joka eroaa asiakysymystä koskevasta oikeusriidasta, joka ainoastaan on edelleen vireillä ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa (ks. analogisesti tuomio 22.3.2022, Prokurator Generalny (Ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaosto – Nimitys), C-508/19, EU:C:2022:201, 71 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Nämä kysymykset eivät siis ole objektiivisesti tarpeen kyseisen oikeusriidan ratkaisemiseksi vaan niillä pyritään siihen, että unionin tuomioistuin arvioi yleisesti mainitun oikeusriidan tarpeista irrallaan menettelyä, jota sovelletaan tuomareiden nimittämiseen yleisiin tuomioistuimiin Puolassa.
- 79 Tästä seuraa, että nämä kysymykset ylittävät unionin tuomioistuimelle SEUT 267 artiklan perusteella kuuluvan lainkäyttötehtävän rajat (ks. analogisesti tuomio 22.3.2022, Prokurator Generalny (Ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaosto – Nimitys), C-508/19, EU:C:2022:201, 82 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 80 On siis todettava, että myös asiassa C-269/21 esitetty ennakkoratkaisupyyntö on jätettävä tutkimatta.
- 81 Kaiken edellä esitetyn perusteella nyt käsiteltävänä olevat ennakkoratkaisupyynnöt on jätettävä tutkimatta.

Oikeudenkäyntikulut

- 82 Pääasioiden asianosaisten osalta asioiden käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisten tuomioistuinten asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asiat seuraavasti:

Sąd Okręgowy w Katowicachin (Katowicen alueellinen tuomioistuin, Puola) 18.3.2021 tekemällään päätöksellä ja Sąd Okręgowy w Krakowien (Krakovan alueellinen tuomioistuin, Puola) 31.3.2021 tekemällään päätöksellä esittämät ennakkoratkaisupyynnöt jätetään tutkimatta.

Allekirjoitukset